

Naturstyrelsen Bornholm
Rømersdal, Ekkodalsvejen 2
3720 Aakirkeby

Landskab & Skov
Ref. MVEJE
2022 - 22885
22. september 2022

Afgørelse om, at renovering af overløbsbygværk øst for Lilleborg ikke er omfattet af krav om miljøvurdering

Miljøstyrelsen har den 25. marts 2022 modtaget jeres ansøgning via Bornholms regionskommune om renovering af et overløbsbygværk øst for Lilleborg.

Afgørelse

Miljøstyrelsen har på baggrund af en screening vurderet, at projektet ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt og derfor ikke er omfattet af krav om miljøvurdering. Afgørelsen er truffet efter § 21 i miljøvurderingsloven¹.

Afgørelsen er ikke en tilladelse, men alene en afgørelse om, at projektet ikke skal gennemgå en miljøvurderingsproces. Bygherre har ansvar for at indhente eventuelle nødvendige tilladelser og dispensationer for at realisere projektet.

Screeningen er gennemført med udgangspunkt i det projekt, som er beskrevet i ansøgningen og på baggrund af de miljømæssige forudsætninger, som er gældende på screeningstidspunktet.

Hvis projektet ændres, er bygherre forpligtet til at ansøge igen med henblik på at få afgjort om ændringen er omfattet af krav om miljøvurdering.

Afgørelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, jf. miljøvurderingslovens § 39.

Sagens oplysninger

Ansøgningen er indgivet i henhold til § 18 i miljøvurderingsloven. Ansøgningen er fremsendt til Miljøstyrelsen, som varetager kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser for anlægget, jf. §3, stk. 1, nr. 1 i miljøvurderingsbekendtgørelsen², da staten er bygherre. Ansøgningsskemaet er vedlagt som bilag 1, ansøgningen fremgår af bilag 2 og supplerende oplysninger udgør bilag 3.

¹ LBK nr. 1976 af 27/10/2021 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

² BEK nr. 1376 af 21/06/2021 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

Projektet er omfattet af bilag 2, punkt 10g i miljøvurderingsloven: dæmninger og andre anlæg til opstuvning eller varig oplagring af vand (Projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).

Projektbeskrivelse

Vandet i Knappedammen bliver på grund af det eksisterende bygværk, som er i dårlig stand, ikke tilbageholdt i søen. Naturstyrelsen ønsker at renovere det eksisterende bygværks indløbssider for at hindre vandet i at løbe under opstemningen. Dele af bygværket vil blive udskiftet, men det vil som udgangspunkt beholde samme form og dimensionering som hidtil. Formålet med projektet er at have et vandspejl i længere tid i løbet af året da det ellers tørrer ud. Det vådere miljø vil være til gavn for natur og arter.

Udformningen og opstemningshøjde ændres ikke. De eksisterende betonsider fjernes. Indløbssiderne opbygges i natursten der faststøbes. Overløbsbygværket genetableres i kote 109,16. Arbejdet bliver udført i den tørre periode af året og forventes afsluttet inde for 1 måned. De opsatte natursten bagfyldes med ler. Af sikkerhedsmæssige grunde laves en overdækning, så dyr og mennesker ikke uforvarende falder i bygværket.

Begrundelse

Miljøstyrelsen har på baggrund af ansøgningsmaterialet vurderet, at projektet ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet, og derfor ikke kræver udarbejdelse af en miljøvurdering. Dette er uddybet og begrundet nedenfor.

Beskyttet natur

Projektet er beliggende inden for et naturområde omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Projektet grænser op til en §3 beskyttet sø. Søen vurderes ikke at blive negativt påvirket af projektet, der ikke genererer spildevand/overfladevand, til direkte eller indirekte afledning til søen. På grund af karakteren af projektet vil det ikke medføre skyggevirkning på naturområdet, ligesom projektet ikke forhindrer passage for flora eller fauna til omkringliggende naturområder, set i forhold til den nuværende situation. Søen vil ændre tilstand i den forstand at den ikke vil tørre ud lige så ofte efter projektets udførelse. Dette vurderes at have en gavnlig effekt på naturtypen samt biodiversiteten i øvrigt.

Projektet er beliggende indenfor Natura 2000 område nr. 186: Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne. Områdets udpegningsgrundlag der er relevant for nærværende projekt er Bøg på mor, Elle- og Askeskove, Vinteregeskov, Hængesæk, Vandløb samt Bred vandkalv, Lys skivevandkalv, Stor vandsalamander, Bechsteins Flagermus og Damflagermus. Projektet vurderes ikke at påvirke de fremhævede naturtyper hverken i anlægs- eller driftsfase, da anlægsarbejdet har et relativt lille omfang og ikke ændrer hydrologien i området væsentligt, dertil kommer den faktiske afstand til skovnaturtyperne og hængesækken. Det nærliggende vandløb, på den anden side af overløbsbygværket vurderes ikke påvirket, da søen, for nuværende, er mere eller mindre tørlagt i de tørre perioder, hvorved vandløbet også er udtørret i de samme perioder. Vandløbet er derfor af en type der ikke har kontinuerligt rindende vand,

hvorfor en eventuelt mindre ændring af hydrologien ikke vurderes væsentligt. Vinteregeskoven nordøst for Knappedammen er topografisk placeret højere end knappedammen, hvorfor den ikke vurderes at blive påvirket af projektet.

Arterne på udpegningsgrundlaget vurderes ikke væsentligt negativt påvirket, da projektet udføres i en tør periode, grundet anlægsarbejdet nemmere udføres i tørre omgivelser. Anlægsarbejdet sker desuden med hensyntagen til eventuelle forekomster af beskyttede arter. Bred vandkalv og Lys skivevandkalv lever i søer med en dybde på minimum 1 meter. Knappedammen er ikke så dyb og vurderes derfor ikke som et egnet levested for arterne. Flagermusene bliver ikke påvirket af anlægsarbejdet, se afsnittet om beskyttede arter, og vil i driftsfasen have bedre fourageringsmuligheder. Stor vandsalamanders levested vurderes i driftsfasen bevaret og forbedret ved projektets udførelse, da levestedet ikke forsvinder ved udtørring. I anlægsfasen vurderes det usandsynligt at stor vandsalamander påvirkes af anlægsarbejdet, grundet projektets begrænsede omfang og placering ved et skrænt langs en vej, samt at anlægsarbejdet vil foregå når Knappedammen er tør hvorfor risikoen for tilstedeværelse af Stor vandsalamander vurderes minimal.

Fuglene i fuglebeskyttelsesområde nr. 80 vurderes ikke påvirket da der ikke er registreret yngleområder i nærheden af projektet og projektet på grund af dets karakter samt tidsmæssige placering, uden for fuglenes yngleperiode, ikke vil påvirke fuglene væsentligt negativt.

På baggrund af projektets karakter uden væsentlige emissioner eller øvrige udledninger til og gener for omgivelserne, vurderes det, at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil påvirke Natura 2000-området og dets udpegningsgrundlag væsentligt, hvorved der ikke skal foretages en konsekvensvurdering af projektets virkninger på nævnte Natura 2000-område jf. habitatbekendtgørelsen.³

Projektet vil ikke være i strid med eller til hinder for etableringen af reservater, naturparker eller lignende områder til beskyttelse af natur og biodiversitet.

Beskyttede arter

Der er registreret Bechsteins flagermus og markfirben i nærheden af projektet, foruden en række fuglearter. Stor vandsalamander og Springfrø er registreret i søen. Fuglene vurderes ikke negativt påvirket af projektet, da området kun i ringe grad vurderes anvendt som yngle- og rasteområde. Anlægsarbejdet er derudover placeret uden for yngleperioderne. Bechsteins flagermus, samt eventuelt andre arter af flagermus vurderes ikke negativt påvirket, da der i anlægsfasen ikke fældes træer eller i øvrigt sker forstyrrelse af egnede yngle- og levesteder for flagermus. Stor vandsalamander, springfrø og markfirben vurderes ikke negativt påvirket eftersom at anlægsarealet er få kvadratmeter og at sandsynligheden for at arterne yngler/raster netop her, vurderes meget lille. Anlægsarbejdet vil forløbe over én måned, hvorefter området gives tilbage til naturen.

³ BEK nr. 1595 af 06/12/2018 Gældende om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

I driftsfasen vil projektet være forbedrende for samtlige arter. Miljøstyrelsen vurderer ikke at bygværket hindrer migration af flora og fauna i vandløbet væsentligt, eftersom at vandløbet er tørt i store dele af året og vandmigrerende arter derfor ikke forventes at anvende vandløbet i et væsentligt omfang.

Miljøstyrelsen har ikke kendskab til tilstedeværelsen af yderligere bilag IV arter eller rødlistearter som vil kunne blive påvirket væsentligt. Projektet indebærer ikke ændring af jord- og stendiger, fældning af gamle træer, nedrivning af ældre bygninger, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus, markfirben, padde eller øvrige bilag IV-arter. Ligeledes medfører projektet ikke andre væsentlige påvirkninger uden for projektområdet.

Projektet vurderes ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter at forurene, beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, eller ødelægge de plantearter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV.

Støv, støj og vibrationer, lys, luft og lugt

Projektet vurderes ikke at generere væsentlige støv- og støjgener i anlægs- og driftsfasen, da anlægsarbejdet har et begrænset omfang uden større mobilisering af jord eller færdsel herpå.

Projektet indebærer ikke lyspåvirkning af omkringliggende arealer.

Projektet medfører ingen væsentlige lugtgener for omkringboende.

På baggrund af ovenstående vurderes projektet samlet set ikke at være til væsentlig gene for befolkningen i området, da det ikke vil medføre væsentlige påvirkninger fra støv, støj eller lys i hverken anlægs- eller driftsfasen.

Ressourcer og affald inklusivt spildevand

Projektet genererer ikke affald eller spildevand i anlægs- eller driftsfasen.

Bygge- og beskyttelseslinjer samt fredninger

Projektområdet er omfattet af naturbeskyttelseslovens søbeskyttelseslinie, hvorfor Naturstyrelsen søger om dispensation herfor, samt for vandløbsloven.

Nærmeste fredning er en arealfredning for almindingen, skovparter, bøgetræer, (lokalitets nr. 0118300), der ligger 10 m nordøst for projektområdet. Fredningens formål er at bevare en bøgebevoksning der er rig på elitetræer samt at landskabsfredning en række matrikler så driften på arealer må ikke adskille sig fra driften da fredningen blev indgået. Projektet vurderes ikke at være i strid med fredningens formål eller i øvrigt påvirke den grundet at projektområdet ligger uden for arealfredningen og dermed ikke påvirker arealet direkte. Der kan potentielt forekomme en indirekte påvirkning igennem ændret hydrologi, men denne vurderes som i ovenstående at være af så lille en karakter at det ikke vurderes som en væsentlig påvirkning.

Projektet vurderes ikke at tilsidesætte formålet med fredningen eller i øvrigt påvirke det fredede område.

Kystnærhedszonens hovedsigte er, at de åbne kyster fortsat kan udgøre en væsentlig naturværdi og landskabelig værdi. Det ansøgte projektet vurderes ikke at være til hinder herfor, idet projektet ligger uden for kystnærhedszonen.

Overfladevand og grundvand

Knappedammen afvander til Læså, der er målsat til god økologisk tilstand. Delstrækningen af Læsåen nærmest projektet har en samlet høj økologisk tilstand, baseret på parameteret smådyr. I de våde perioder er der stor afvanding til Læså, men når søen er tør afleder den ikke til Læsåen. Det er forventningen at Knappedammen fortsat vil blive tør i de tørre perioder, men vandet kan tilbageholdes lidt længere. I de våde perioder vil Knappedammen fortsat afvande til Læsåen. Miljøstyrelsen vurderer ikke bygværket og dets tilbageholdelse af vand, vil have en væsentlig negativ påvirkning på Læsåen.

Knappedammen er ikke målsat. Vandløbet Åremyre, der er beliggende nedstrøms projektet er målsat til god økologisk tilstand og har for nuværende en god økologisk tilstand baseret på parametrene makrofyter og klorofyl. Åremyre vurderes ikke at blive påvirket væsentligt negativt af projektet, grundet projektets begrænsede størrelse og karakter, herunder at Knappedammen kun er tidvis våd.

På det foreliggende grundlag er det således Miljøstyrelsens vurdering, at projektet ikke medfører risiko for at forringe den eksisterende tilstand eller forhindre målopfyldelse for målsatte overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. lov om vandplanlægning.

Jordforurening og drikkevandsinteresser

Der er ikke registreret kortlagte jordforureninger inden for projektområdet, der heller ikke er omfattet af kommunens områdeklassificering. Det vurderes derfor, at projektet ikke vil medføre mobilisering af jordforurening, der kan påvirke grundvandsforekomster negativt.

Arealer, landskab og kulturhistorie

Der foreligger ikke vedtaget lokalplan for området.

Projektet etableres ikke i et befolket område.

Projektet er beliggende ca. 200 meter fra det beskyttede fortidsminde Lilleborg voldsted og er beliggende inden for fortidsmindearealet for Lilleborg. Projektet er yderligere beliggende inden for kulturarvsarealet Lilleborg. Lilleborg var et kongeligt borganlæg fra vikingetiden og den tidlige middelalder og fremstår i dag som en ruin med tydelige landskabelige træk, der bevidner om områdets historie. Kulturarvsarealer er ikke en egentlig beskyttelse, men snarere en advarsel til bygherre om at der er en stor sandsynlighed for at støde på fortidsminder/fund ved

jordarbejde i disse området. Ved fund af fortidsminder vil det lokale museum blive kontaktet. Slots og Kulturstyrelsen kan i samarbejde med det lokale museum indstille arbejdet i op til 1 år indtil der findes en egnet løsning.

Kumulative påvirkninger

Der vurderes ikke at være kumulative ændringer, da der ikke er kendskab til øvrige projekter i nærheden.

Miljøpåvirkning på tværs af landegrænser (Espoo)

Projektet vurderes ikke at have grænseoverskridende miljøpåvirkninger, idet det ikke forårsager emissioner til miljøet, den visuelle påvirkning er af stærk lokal karakter sammenholdt med, at afstanden til den nærmeste landegrænse er over 50 km.

Samlet vurdering

Projektet vurderes ikke at påvirke Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag eller bilag IV arter negativt. Projektet vil heller ikke påvirke rødlistede eller andre fredede arter negativt.

Der vurderes ikke at ske negative tilstandsændringer i omkringliggende naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 som følge af realisering af projektet. Der forventes ikke væsentlige gener for befolkningen i området i hverken anlægs- eller driftsfasen, ligesom projektet ikke genererer emission eller udledning af stoffer til luften eller våde recipienter.

Det er derfor Miljøstyrelsens vurdering, at det anmeldte projekt ikke er omfattet af krav om miljøvurdering, da det ud fra det oplyste ikke vil kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet.

Høring

Miljøstyrelsen har foretaget en høring af Bornholms regionskommune og Bornholms Museum.

Kommunens og andres kommentarer:

Kommunen havde følgende bemærkninger, som er inddraget i sagsbehandlingen, i relevant omfang.

Kommunen oplyser at Stor vandsalamander og Springfrø er registreret i søen og at der ikke er kendskab til øvrige rødlistede arter i søen.

Bornholms Regionskommune har vurderet, at det ansøgte kræver en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, og kommunen er indstillet på at meddele denne.

Offentliggørelse

Miljøstyrelsens afgørelse offentliggøres udelukkende digitalt. Materialet kan tilgås på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk. Offentliggørelsen finder sted den 22. september 2022.

Offentligheden har adgang til sagens øvrige oplysninger med de begrænsninger, der følger af lovgivningen.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål af enhver med retlig interesse i sagens udfald samt af landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. miljøvurderingslovens § 50.

Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk/. Klageportalen ligger også på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr, på 900 kr. for private og 1800 kr. for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Du kan læse mere om gebyrordningen og klage på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenavnet/vejledning/>).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke modtages gennem Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljøstyrelsen, som videresender anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, der træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest fire uger efter offentliggørelsen af afgørelsen dvs. den 20. oktober 2022.

Betingelser mens en klage behandles

Klage over afgørelsen har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer noget andet. Det betyder, at du kan handle efter Miljøstyrelsens afgørelse. Udnytter du afgørelsen, indebærer dette ingen begrænsning i klagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve afgørelsen. Hvis nævnet tillægger en klage opsættende virkning, skal du afvente nævnets afgørelse før det anmeldte projekt kan gennemføres, og nævnet kan i den forbindelse påbyde påbegyndte bygge- og anlægsarbejder standset.”

Miljøstyrelsens afgørelse kan indbringes for domstolene inden 6 måneder fra afgørelsens offentlige bekendtgørelse.

Kopi til

Bornholms regionskommune og Bornholms museum

Bilag:

Bilag 1: Ansøgningsskema

Bilag 2: Ansøgning

Bilag 3: Supplerende oplysninger